

Utbildningsförvaltningen
Rapport

Datum:
2025-11-04

Diarienummer:
UBN-2025-04529

Handläggare: Karen Natvig

Kvalitetsrapport

Anpassad grundskola läsåret 2024/25

Innehåll

Innehåll.....	2
Sammanfattning	3
Förklaringar	5
Inledning	6
Förutsättningar	6
Elevsammansättning.....	6
Personal.....	9
Kostnader	11
Organisation	13
Resultat	17
Förklaringar till tabeller med elevresultat	17
Elevresultat anpassad grundskola ämnen	17
Svenska.....	18
Matematik	19
Idrott och hälsa.....	20
Elevresultat anpassad grundskola ämnesområden.....	21
Kommunikation.....	21
Motorik.....	22
Verklighetsuppfattning.....	23
Sammanfattande resultatanalys	24
Frånvaro.....	25
Frånvaromönster och orsaker	25
Stöd till vårdnadshavare och myndighetssamverkan	26
Elevenkät anpassad grundskola 2025.....	27
Analys av elevenkäten	28
Effekter av insatser läsåret 2024/25 Kompetensförsörjning speciallärare.....	30
Elevströmmar/ kapacitet.....	30
Utveckling elevhälsoorganisation	30
Tillgängligt lärande - ledarskap	31
Svenska som andraspråk	31
Behov av fortsatta insatser	32
Frånvaro	32
Bedömning.....	32
Läsrämjande insatser	33
Bilagor	35
Bilaga 1 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnen	35
Bilaga 2 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnesområden	35

Sammanfattning

Anpassad grundskola har arbetat fokuserat med utveckling av lärares bedömningskompetens med särskilt fokus på inriktning mot utbildningsväg ämnesområden. Arbetet har gett resultat och lärares bedömningskompetens har höjts, vilket iakttagits i diskussioner mellan lärare, dialogsamtal med lärare och i det formativa bedömningsarbetet, men behöver fortfarande utvecklas och fortsätta att arbetas kontinuerligt med inom skolformen. Då kunskapsresultaten förvisso höjts något, är det inte rimligt att dra några slutsatser med hjälp av dessa ännu.

Utveckling av ledarskapet hos samtliga medarbetare, har varit en utgångspunkt som insats för att komplettera kompetensen gällande bemötande, relationsskapande, tillgänglig lärmiljö och lektionsdesign. Fortbildningen "Stöd för ledarskap" har gett lärare verktyg för tydligare ledarskap. Fokus på lärares dubbla roll (ledarskap för elevassistenter såväl som elever) har förbättrat samarbetet mellan lärare och elevassistenter.

Anpassad grundskolas elevhälsa har sedan 2019 varit organiserat i ett centralt elevhälsoteam som samarbetar med samtliga skolor inom skolformen. Sedan starten har elevantalet vuxit med mer än hundra elever och nya behov av organisation identifierats. Elevernas och skolornas behov av elevhälsostöd har förändrats i både omfattning och arbetssätt för elevhälsan. Arbete med att anpassa elevhälsan till skolornas behov pågår.

Anpassad grundskolas elever har något högre frånvaro än grundskolans elever. Dock är den oanmälda frånvaron mycket låg för hela skolformen. Frånvaron bland elever i årskurs 1–6 är till största del kopplad till elevernas medicinska hälsotillstånd och diagnoser. Detsamma gäller för högstadiееlever som har sin undervisning i Brantingsskolan. Samtliga elever läser inriktning ämnesområden här. I Årsta anpassad grundskola, där frånvaron är något högre än för de övriga anpassade grundskolorna, läser samtliga elever årskurs 1–9 inriktning ämnesområde med undantag för en elev. Här ingår 23 elever med flerfunktionsnedsättning. Här är kopplingen till elevernas medicinska hälsotillstånd särskilt tydlig. I Östra Stenhagen anpassad grundskola går sex elever med flerfunktionsnedsättning.

Resultat

Eleverna har övervägande godtagbara kunskaper och väldigt liten andel har mer än godtagbara kunskaper både när det gäller utbildningsväg ämne och ämnesområde. Dock kan en liten ökning iaktas för elever som läser mot ämnesområden. Resultaten i ämnen har även de ökat i matematik och svenska. Däremot har resultaten sjunkit inom idrott och hälsa.

Fortsatta insatser

Frånvaro/närvaroarbeta

- Arbetet förstärks via ett tydligare främjande och förebyggande arbete i samarbete med närvarokoordinator. Närvarokoordinatören blir en strategisk resurs som stärker skolans förmåga att agera snabbt, samlat och med elevens bästa i fokus.

- Elevhälsan arbetar systematiskt tillsammans med närvarokoordinator och skolläda för att stärka personalens medvetenhet och kompetens i närvaroarbetet.

Bedömning

- Skolformen har tagit fram bedömningsmatriser för ämnesområden, som skolorna kommer att arbeta med under läsåret, som ett stöd i bedömningsarbetet.
- Den anpassade grundskolan i Uppsala har fått ett statsbidrag från SPSM för att undersöka om läsverktyget Lexplore kan underlätta för skolformen att bedöma och identifiera elevers läsutveckling.
- Skolformen fortsätter att utveckla och anpassa lärares bedömningskonferenser så att utformning och innehåll blir verkningsfullt för lärares bedömningskompetens.

Läsfrämjande insatser

- Arbete med läsverktyget Lexplore.
- Läsfrämjande insats inom ramen för biblioteksutveckling. Samtliga anpassade grundskolor planerar att:
 - delta i nätverk för skolbibliotekarier/ansvariga skolbibliotek.
 - genomföra uppföljande diskussioner om skolornas uppdrag på områdesmöten.
 - delta i föreläsning om läsfrämjande arbete på UKUS25.
- Varje anpassad grundskola upprättar en lokal biblioteksplan som är klar i december 2025.

Förklaringar

Intellektuell funktionsvariation, IF – En diagnos som innebär en nedsatt intellektuell förmåga och en samtidig nedsatt adaptiv förmåga, vilket betyder svårigheter till anpassning vid vardagliga aktiviteter. Diagnosen berättigar till mottagande inom skolformen anpassad grundskola.

FFN- flerfunktionsnedsättning – En flerfunktionsnedsättning innebär att förmågor som att förstå, kommunicera och röra sig självständigt är mycket begränsade. Personer med flerfunktionsnedsättning är helt beroende av omgivningen för att det dagliga livet ska fungera. Stöd och hjälpmedel har en avgörande roll när det gäller att bidra till ett bra liv hos personer med flerfunktionsnedsättning och deras familjer.

Anpassad grundskola – Anpassad grundskola är en egen skolform med en egen läroplan.

Anpassade grundskolans läroplan – Anpassade grundskolans läroplan består av två utbildningsvägar: ämnen och ämnesområden. Ämnesområden gick tidigare under benämningen träningsskola. En elev som blir inskriven i anpassad grundskola blir inskriven i en viss utbildningsväg. En elev kan byta utbildningsväg under sin skoltid. En elev kan även läsa enligt delad studieplan.

Delad studieplan – En form av individuell studieplan där eleven läser enligt fler än en utbildningsväg i kombination, dvs ämnen och eller ämnesområden och eller enligt grundskolans kursplaner.

Bedömning och betyg – Alla elever inom anpassad grundskola har rätt till en bedömning av sina kunskaper. Bedömningen sker mot kunskapsmålen inom respektive utbildningsväg. I anpassade grundskolans ämnen sätts betyg endast om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. I ämnesområden sätts inga betyg alls. Det här gäller om eleven eller elevens vårdnadshavare vill att betyg ska sättas.

I anpassade grundskolan kan betyg sättas från och med hösten i årskurs 6 till och med våren i årskurs 9. En rektor kan även bestämma att betyg ska sättas redan från hösten i årskurs 4.

Terminsbetyg kan sättas i slutet av varje termin fram till höstterminen i årskurs 9, men bara i de ämnen eleven har fått undervisning i under terminen.

Slutbetyg kan sättas i slutet av vårterminen i årskurs 9, eller när ett ämne har avslutats.

Inledning

Förutsättningar

Elevsammansättning

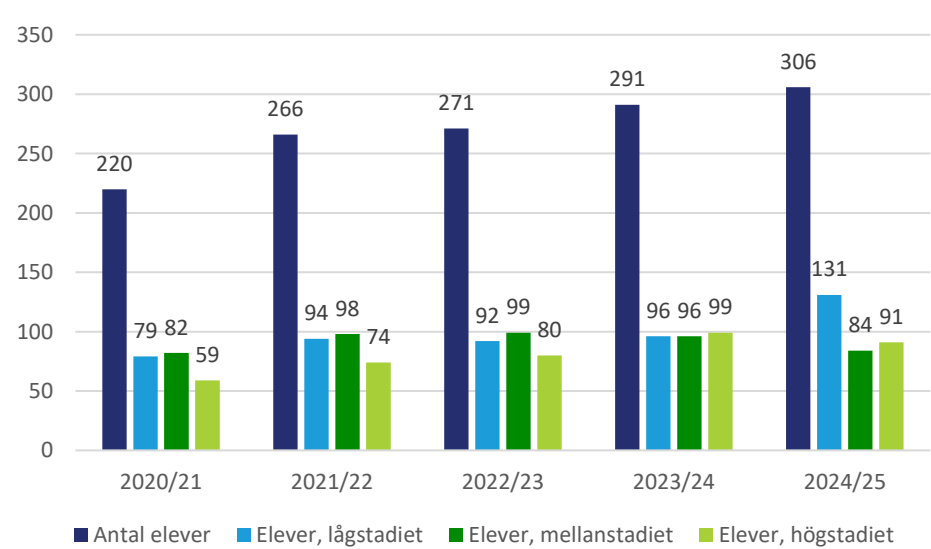
Elevantal

Tabell 1: Fördelning elever: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, 2020–2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt elevantal, Kommunal anpassad grundskola	205	249	262	279	291
Flickor	74	92	95	100	96
Pojkar	131	157	167	179	195
Ämnen	90	111	107	101	103
Ämnesområden (tidigare träningsskola)	115	138	155	178	188
Elever som läser ämnet modersmål	51	58	77	75	66
Nyanlända elever	9				
Integrerade elever (ej inkluderade ovan)	14	17	11	14	14

Källa: Uppsala kommun, elevadministrativt system

Diagram 1: Elevantal: Antal elever totalt och per stadiet kommunal anpassad grundskola, Uppsala 2020–2024

Källa: Skolverket

Tabell 2: Fördelning elever per skola: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, läsåret 2024/25.

Elevfördelning skola 2024/25	HT24	VT25
Totalt kommunala skolor	291	300
Berga anpassad grundskola	53	56
Gottsunda anpassad grundskola	76	77
Johannesbäck anpassad grundskola	50	50
Årsta anpassad grundskola	64	65
Östra Stenhagen anpassad grundskola	48	52

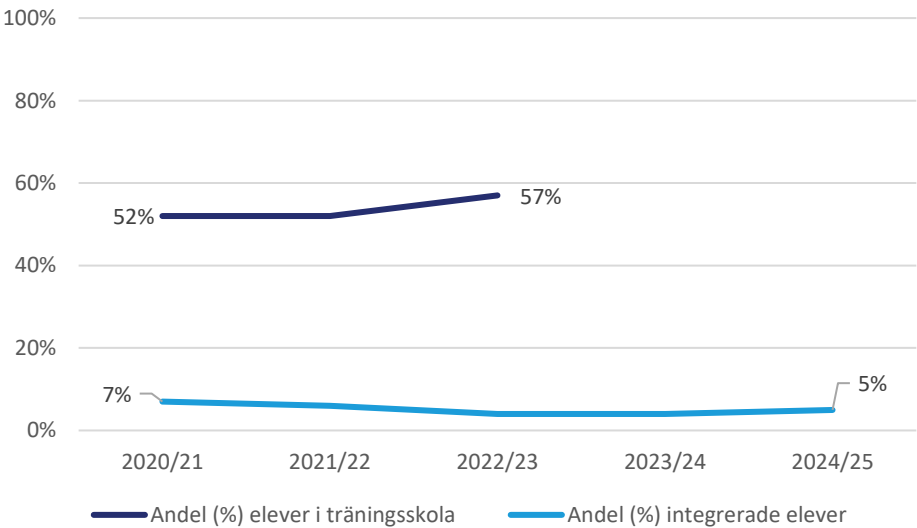
Källa: Uppsala kommun, elevadministrativt system

Sedan översynen 2018 och den påföljande långsiktiga planen 2019 har anpassad grundskola som målsättning att enheterna har utbud för ca 50 elever per enhet. I takt med elevtalsökningen har målet om antalet reviderats till 50–75 elever per skolenhet.

Fördelningen av elever är ca 33 procent som läser anpassad grundskolas läroplan för traditionella ämnen och ca 66 procent som läser ämnesområden (tidigare träningsskolan). Fördelning av andel elever inom respektive utbildningsväg har sedan 2019 kontinuerligt förskjutits mot en ökad andel elever som läser ämnesområden. En bidragande orsak förutom elevernas proximala nivå, där det framgår att eleverna har större behov än tidigare, är de förändringar som gjordes i och med Lgr- 22 (revidering - 19). I och med förändringarna har bland annat kunskapskraven för utbildningsvägen för ämnen blivit mer likartade grundskolans betygskriterier och gränsen för krav på elevernas förmåga förskjutits. Detta ställer högre krav på skolorna än tidigare, vad gäller stödinsatser för att möta elevernas behov.

Inom anpassad grundskola är 32 procent flickor och 68 procent pojkar.

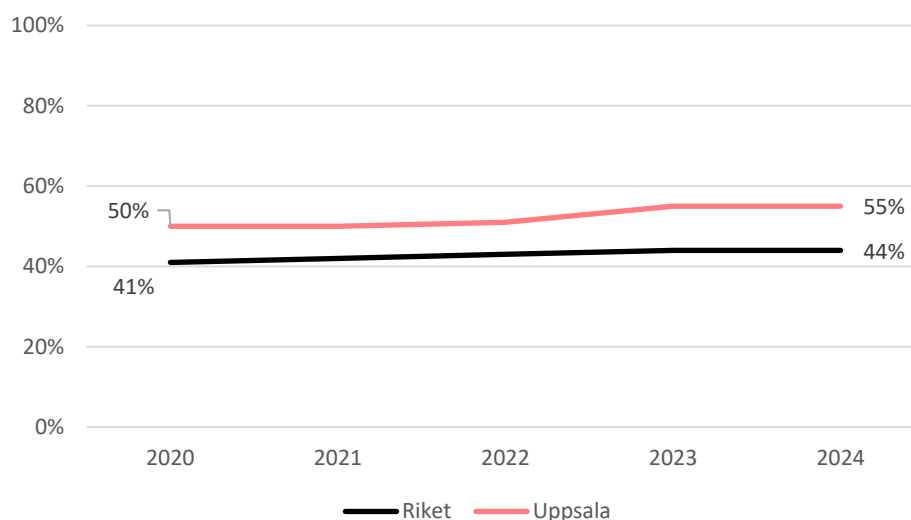
Diagram 2: Elevfördelning: Andel elever i träningsskola* resp andel integrerade elever, kommunal anpassad grundskola, Uppsala 2020–2024

* Begreppet träningsskola upphörde efter läsåret 2023 och i den anpassade grundskolan läser eleverna nu ämnen eller ämnesområden.

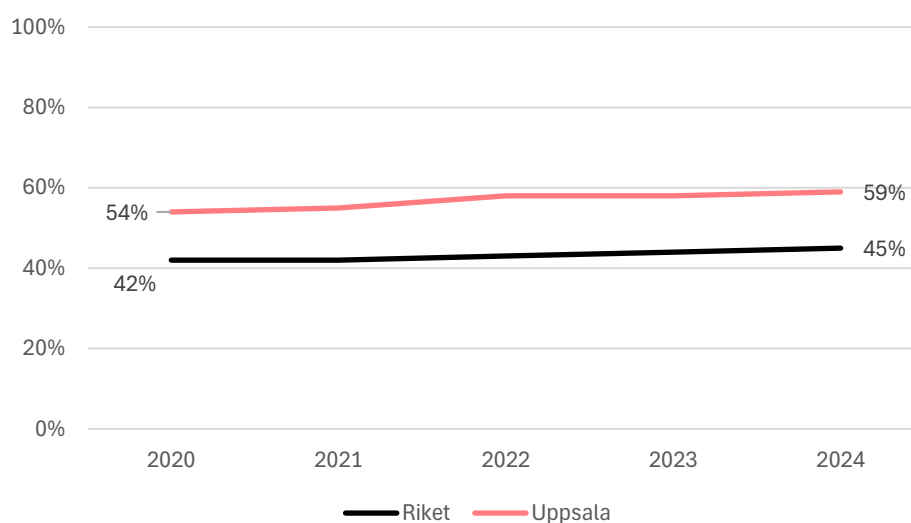
Källa: Skolverket (Uppgifterna hämtade okt 2024)

Diagram 3: Fördelning elever utifrån bakgrund: Andel (%) elever med utländsk bakgrund, kommunal anpassad grundskola, jfr Riket och Uppsala 2020–2024

Källa: Skolverket

Diagram 4: Fördelning elever utifrån bakgrund: Andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning, kommunal anpassad grundskola, jfr Riket och Uppsala 2020–2024

Källa: Skolverket

Andelen elever med utländsk bakgrund har successivt ökat under de senaste åren och är betydligt högre än i grundskolan. Skolformen har arbetat mycket med att utveckla formerna för kommunikation, i syfte att stödja samtliga elevers möjlighet att kommunicera och utveckla sitt språk. Skolorna har också arbetat mycket med stöd till föräldrar med utländsk bakgrund, då de ser att de utgör majoriteten av de familjer som har svårt att navigera mellan olika myndigheter.

I anpassad grundskola är Skolverkets bedömningsstöd i årskurs 1 och 3 för svenska och svenska som andraspråk obligatoriskt. Detta gäller dock ämneselever och inte elever som läser ämnesområden.

Föräldrar med eftergymnasial utbildning ligger lägre än i Uppsalas kommunala grundskolor, men högre än riket inom kommunal anpassad grundskola.

Det är svårt att dra några slutsatser huruvida föräldrarnas utbildningsnivå påverkar elevernas kunskapsutveckling, då elevernas funktionsnedsättningar utgör ett utgångsläge som är ytterst individuellt och dialogen till största del handlar om hur föräldrar /vårdnadshavare och skola tillsammans kan jobba med bemötande, tillgänglighet och trygghetsskapande för att eleven ska få de bästa förutsättningar att utifrån sin förmåga, tillgodogöra sig undervisningen. Det handlar också en hel del om stöd för familjerna att söka stöd hos olika myndigheter gällande LSS, hjälp av socialtjänst etcetera.

Personal

Tabell 3: Fördelning personal: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, okt 2024.

	2024
Uppsala anpassade grundskolor	198,94
Rektor	5
Ledning	2,66
SYV	0,2
Lärare	42,59
Speciallärare	4,8
Specialpedagog	1,71
Annan pedagogisk personal	141,98
<i>varav fritidshemspersonal</i>	<i>41,25</i>

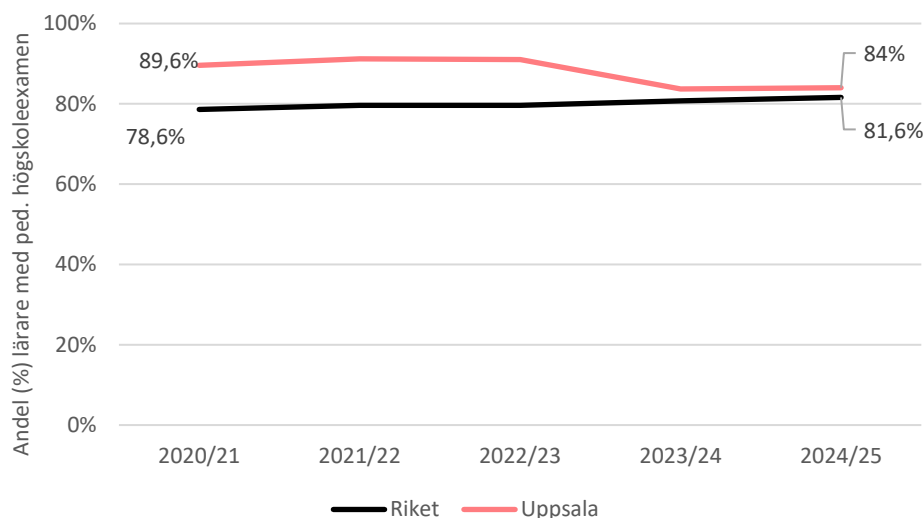
Källa: Uppsala kommun, inskick till SCB 15 oktober 2024, del av nationell statistik. *

Tabell 4: Fördelning personal totalt per skola: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, okt 2024.

Antal heltidstjänster per skola (inkl. fritids)	
Berga anpassad grundskola	40
Gottsunda anpassad grundskola	36,08
Johannesbäck anpassad grundskola	34,42
Årsta anpassad grundskola	51,44
Östra Stenhagen anpassad grundskola	37

Källa: Uppsala kommun, inskick till SCB 15 oktober 2023, del av nationell statistik.

Diagram 5: Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen: Lärare med pedagogisk högskoleexamen, kommunal anpassad grundskola 2020–2024, jfr Uppsala och riket.

Källa: Skolverket

Den största yrkesgruppen inom anpassad grundskola utgörs av annan pedagogisk personal, följt av lärare. I gruppen annan pedagogisk personal innefattas både elevassistenter och barnskötare.

Antal årsarbetare både inom kategorin lärare och annan pedagogisk personal låg i oktober- 24 tämligen oförändrat i jämförelse med samma månad -23. Under läsåret 24/25 har elevantalet ökat ytterligare och sannolikt även antal medarbetare. Undantag utgörs av Gottsunda anpassad grundskola, som tappat i elevantal de senaste två åren. Därför har även antalet medarbetare minskat. Framför allt bland elevassistenterna. Antalet elever förväntas öka de nästkommande åren, då det är stora elevkullar i låg- och mellanstadieskolorna. Vi ser dock att det totala antalet elever per personal ligger tämligen stabilt.

Kompetensförsörjning speciallärare

Inom anpassad grundskola krävs det en speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning för att vara behörig att undervisa.

Vissa lärare och förskollärare som blivit anställda före den 1 juli 2011 behöver dock ingen legitimation/speciallärarlegitimation. För dem gäller 1985 års skollag. Enligt den ska kommuner använda förskollärare, lärare och fritidspedagoger som har en utbildning som passar den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Även personer som var anställda som lärare inom anpassade grundskolan den 1 december 2013 och inte har en lärarexamen, men har en speciallärarexamen eller i vissa fall en specialpedagogexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning får undervisa som lärare inom anpassad grundskola. Dessa undantag upphör dock att gälla 30 juni 2028.

Anpassad grundskola förbereder sig på dessa förändringar genom att satsa mycket på fortbildning av lärare till speciallärare. Ett flertal har slutfört utbildning på deltid, samtidigt som man har arbetat på ordinarie tjänst. 2024 genomfördes en översyn, där de lärare som tagit speciallärarexamen under anställningstiden, fick sina tjänster omvandlade till speciallärartjänst.

Det är en satsning som påverkar skolornas verksamhet både organisatoriskt såväl som ekonomiskt och skolformen arbetar för att säkerställa att verksamhetens kvalitet påverkas i minsta möjliga mån. Idag är tolv av skolformens lärare i fortbildning till specialpedagog eller speciallärare.

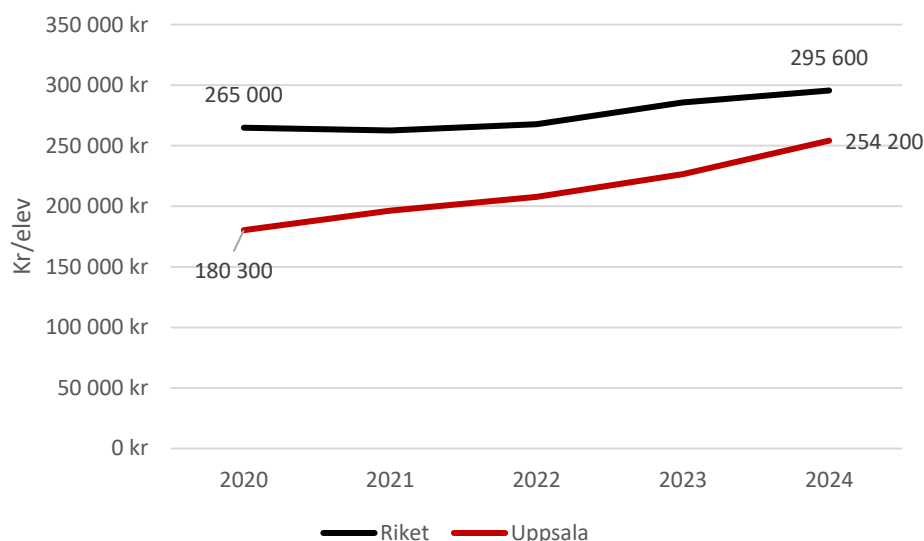
Anpassade grundskolan har under läsåret 2024/25 arbetat fram en kompetensförsörjningsplan i syfte att ytterligare öka antalet examinerade speciallärare.

Kostnader

Nedan redovisas undervisningskostnad och lokalkostnad i jämförelse med andra kommuner samt som tidsserie i jämförelse med riket

Källa: Skolverket)

Diagram 8: Kostnader undervisning: Kostnader undervisning, kommunal anpassad grundskola, kr/elev. Jfr Uppsala och Riket, 2020–2024.

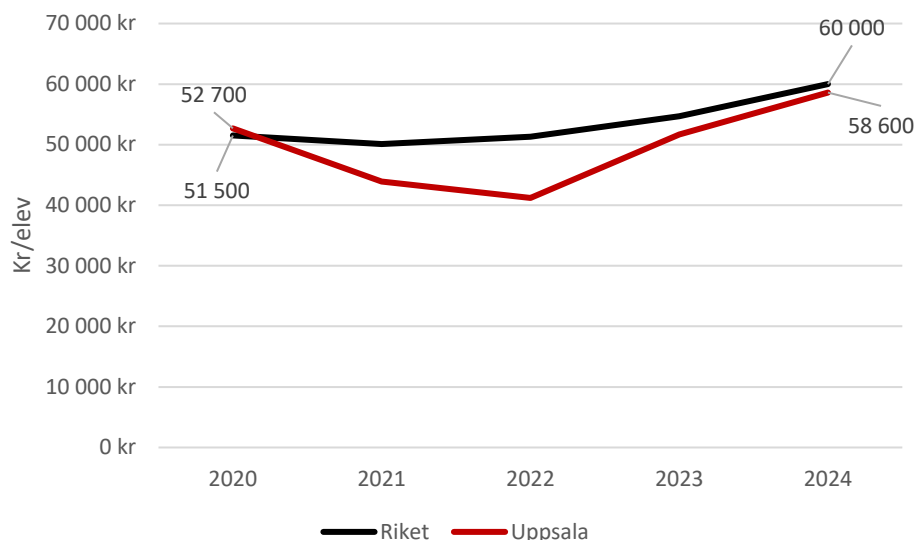
Källa: Skolverket samt kommun- och regiondatabasen (Kolada)

Kostnader för undervisning i kommunal anpassad grundskola (kr/elev) har ökat i högre takt än i övriga riket. De sista fyra åren så har Uppsala gått från att ligga nästa 85 tkr/elev under riket till att nu ligga endast 41 tkr/elev under övriga riket. Uppsalas kostnad har ökat med 40,9 procent medan övriga riket endast ökat med 11,5 procent. Trots en tillströmning av antalet elever så har kostnaden per elev för undervisning ökat kraftigt i Uppsala och anledningen skall ses över. Historiskt sett så har Uppsala konstant legat lägre än övriga riket i kostnad för undervisningen även om gapet varierat. Störst var skillnaden 2017 då det skilde 125 tkr/elev mellan övriga riket och Uppsala och minst var skillnaden 2007 då det endast skilde 22 tkr/elev.

Jämfört med kommunerna inom resultatnätverket R12 så har Uppsala legat lägre än övriga kommuner under många år, men har under 2024 hamnat strax över snittet.¹

¹ I resultatnätverket R12 ingår följande kommuner, förutom Uppsala: Eskilstuna, Gävle, Helsingborg, Jönköping, Linköping, Lund, Norrköping, Södertälje, Umeå, Västerås och Örebro

Diagram 9: Kostnader lokaler: Kostnader lokaler, kommunal anpassad grundskola, kr/elev. Jfr Uppsala och Riket, 2020–2024.

Källa: Skolverket samt kommun- och regiondatabasen (Kolada)

Kostnader för lokaler i kommunal anpassad grundskola (kr/elev) som låg strax över övriga riket 2020, har efter en nedgång 2021–2022, nu ökat och ligger på en nivå strax under övriga riket. Kostnaden för lokaler till anpassad grundskola i Uppsala har ökat med 11,2 procent under de 4 senaste åren, medan riket har ökat med 16,5 procent. Uppsalas ökning sista året har till stor del bestått i att byte av vissa lokaler. Exempelvis har Eriksbergs anpassade grundskola evakuerats till Gottsundas anpassade grundskola, där lokalerna är dyrare. Det gjordes även en översyn av nyttjande av kvadratmeteryta för grundskola och anpassad grundskola för de skolor som samnyttjar lokaler. Det resulterade i en ökad kostnad för anpassad grundskola.

En flytt till nya lokaler kan också medföra att nya inventarier införskaffas, en kostnad som bakas in i kostnaden för lokaler. Antalet elever i anpassad grundskola har också ökat kraftigt under perioden och har medfört att ökningen i kostnad för lokaler per elev inte ökat, trots flytt till dyrare lokaler. Förberedelser till att möta efterfrågan för kommande ökning av antalet elever i anpassad grundskola är under arbete och flera alternativ på tillkommande lokaler ses över. Historiskt sett så är det stora svängningar i kostnad för lokaler till anpassad grundskola, där Uppsala ett år kan från att ligga långt över riket för att året därpå ligga långt under riket. Detta är så klart kopplat till flyttar av verksamhet till dyrare eller billigare lokaler, men påverkas även av antalet elever i stor utsträckning.

Uppsala har sista åren legat lägre än snittet i jämförelse med övriga R1-kommuner, men under 2024 så ligger Uppsala i stort sett på snittvärdet för R12.

Organisation

Ledning

Anpassad grundskola i Uppsala kommun har under läsåret 2024/25 varit organiserad inom skolområde 1 som leds av en verksamhetsområdeschef. Skolformen har egna rektorer och består av skolenheterna:

- Berga anpassad grundskola (AG), årskurs 1–6
- Gottsunda anpassad grundskola (AG), årskurs 7–9, samt en filial till skolan som finns på Brantingskolan där ca 20 elever har sin undervisning.
- Johannesbäck anpassad grundskola (AG), årskurs 1–6
- Årsta anpassad grundskola (AG), årskurs 1–9
- Östra Stenhagen anpassad grundskola (AG), årskurs 1–6 samt FFN elever i åk 7–9.

Rektorernas täta samarbete och det så kallade koncerntänket är en av anpassad grundskolas framgångsfaktorer. Rektorerna träffas regelbundet och samverkar kring olika frågor som har med skolformens resurser och insatser att göra. Frågorna rör budget, kompetensförsörjning/rekrytering och skolformens gemensamma kompetensutveckling. Rektorerna arbetar tillsammans med de pågående gemensamma arbets- och utvecklingsprocesserna, både de som är förankrade och fortlöpande samt utvecklingsområden. En gemensam arbets- och utvecklingsplan stödjer rektorernas arbete i detta.

Ett nära samarbete med och stöd av verksamhetsområdeschef är av betydande vikt för rektorernas arbete i deras verksamheter.

Under de senaste två åren har nya rektorer tillträtt. Det är på Johannesbäckens anpassad grundskola respektive Östra Stenhagen anpassad grundskola. Det täta samarbetet inom skolformen har varit ett stort stöd för de nya rektorerna och de har även haft möjlighet att ta del av det förvaltningsgemensamma introduktionsprogrammet för nya chefer samt det riktade stödet för hållbar arbetsmiljö.

Elevhälsa

Anpassad grundskolas målbild gällande elevhälsan är att

- Alla skolor har tillgång till alla professioner inom elevhälsan
- Elevhälsan ska vara en del av SKA

Fokus för elevhälsoarbetet inom anpassad grundskola, har varit att fortsätta med de strukturer och processer samt att hålla i de ledstänger och rutiner som byggts upp. Skolformen förstärker elevhälsans tvärprofessionella perspektiv vid större ärenden genom att personal arbetar tillsammans med elevhälsoteam och rektor.

Anpassad grundskolas elevhälsa har sedan 2019 varit organiserat i ett centralt elevhälsoteam som samarbetar med samtliga skolor inom skolformen. Sedan starten har elevantalet vuxit med mer än hundra elever och nya behov av organisation identifierats. Elevernas och därmed skolornas behov av elevhälsostöd har också förändrats en del i och med att antalet elever med diagnosen NPF ökat. Orsaken till det kan vara flera. Dels att antalet elever ökat totalt, dels att tväremot tidigare, när antal diagnoser hos en individ skulle begränsas till den mest framträdande, är det i dag rekommenderat och vanligt inom psykiatrin att ställa så många diagnoser som behövs

för att på ett meningsfullt sätt beskriva och täcka in en elevs symptom och utmaningar. Ökningen kan också även förklaras med ökad kunskap och medvetenhet om NPF. Oavsett ser verksamheten ett behov av förändrat arbetssätt, då utmaningarna med främst bemötande av utagerande elever har ökat. Arbete med att anpassa elevhälsan till skolornas behov pågår.

Det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till elevhälsans insatser är relativt väl etablerat och fungerande. Barn och elevhälsan har utvecklat ett stödmaterial för skolornas elevhälsa och mallar för skolans elevhälsoplan har utvecklats för att stödja det systematiska kvalitetsarbetet.

Rektorers arbetsmiljö

Årets Chefiosenkät påvisar vissa skillnader i upplevd arbetssituation mellan rektorer i anpassad grundskola och rektorer inom grundskoleverksamhet. För påståendet "Jag hinner med både utvecklingsarbete och situationsbaserade händelser" har anpassad grundskolas rektorer ett medelvärde på 2,3, medan grundskolan har 2,7. Detta kan tolkas som viss svårighet för rektorerna inom anpassad grundskola att hinna ställa om, vilket skulle kunna ha att göra med att verksamheten i högre grad än grundskolan fluktuerar, både vad gäller elevflöde och elevernas behov. Även påståendet "Mitt uppdrag som chef är tydligt och avgränsat" har ett lägre medelvärde för anpassad grundskolas rektorer (2,8) än för grundskolans rektorer (3,1). Även detta skulle kunna hänga ihop med den typ av föränderlighet som finns inom anpassad grundskola.

Generellt ligger Chefiosresultatet på en godtagbar nivå och sticker inte ut i jämförelse med vare sig tidigare år eller med grundskolan. En positiv sak är att man i hög grad upplever att man får stöd och hjälp av både närmsta chef och av chefskollegor vid behov.

Medarbetarundersökningen för rektorer

Även medarbetarundersökningen visar väldigt goda resultat för anpassad grundskolas rektorer. Främst frågorna gällande motivation och ledarskap, som hamnar på en bit över 90 i sina respektive index, men även styrning och det som kallas "andra viktiga frågor" (där bland annat hot och våld och öppet arbetsklimat-frågorna ingår) hamnar på strax under 90 i sina index.

Det enda index som inte ligger högre än motsvarande index för kommunen som helhet, är arbetssituation som hamnar på 76. Det är främst frågorna om hanterbar stress, att hinna med och att kunna koppla av från arbetet på sin lediga tid som sänker indexet. Rektorerna har ett arbetstidsavtal som innebär stor frihet att själva förlägga sina arbetsinsatser på tider som passar dem själva och verksamheten, vilket upplevs som positivt. Det kan finnas en fara i att man arbetar alldeles för mycket då man inte har en tydlig start och stopptid på arbetsdagen, särskilt om man upplever sitt arbete som viktigt och har hög motivation, vilket rektorerna har. Dock är det ett faktum att 100 % av rektorerna svarade "stämmer mycket bra" på frågan om deras chef har regelbundna samtal med dem om deras arbetssituation, vilket i hög grad minimerar risken för att ovanstående skulle inträffa.

Medarbetarundersökningen för medarbetare

Precis som tidigare år är det relativt låga resultat på frågan om huruvida man hinner med sina arbetsuppgifter, samt huruvida den stress man upplever i arbetet är hanterbar. Även frågan om hot och våld uppvisar oroväckande låga poäng, som

dessutom har blivit något lägre sedan föregående år. En positiv förändring är å andra sidan frågorna gällande ledarskap; de låg på en bra nivå även året innan, men har ökat ytterligare. Den mest positiva ökningen är dock frågan gällande öppet arbetsklimat, där man har gått från ett snitt på 60 till ett snitt på 67 poäng.

Generellt tyder medarbetarundersökningen på att man trivs med sitt arbete och upplever det meningsfullt, samt att man anser sig ha en god förståelse för styrning och mål. Det som sänker helheten är just känslan av stress och utsatthet. Gällande hot och våld har det gjorts en stor satsning inom grundskolan som helhet, men då anpassad grundskola till stor del har en annorlunda problematik med elevgrupper som är i behov av en annan typ av bemötande och pedagogik, ser man även över frågan specifikt inom denna verksamhetsform.

Sjukfrånvaro medarbetare

Det har gjorts en insats för elevassistenter inom skolformen, då detta är den grupp som haft högst sjukfrånvaro över tid. Insatsen bestod i att lyfta dessa frågor i grupp, föra dialog om vad det innebär att vara sjuk och på vilket sätt man själv hanterar olika sjukdomssituationer. Yrket i sig är till viss del är ett genomgångsycke och det kan finnas en upplevd känsla hos en del medarbetare av att vara på fel plats, vilket har påverkan på motivation och arbetsglädje. Även dessa aspekter kom upp i dialogerna.

Den frekventa frånvaron hade i maj 2025 ökat från 26,6 procent till 30,2 procent jämfört med maj 2024. Det motsvarar ytterligare 11 personer med 6 eller fler sjukfrånvarotillfällen. Ökningen är spridd över de flesta av enheterna, någon enhet har dock en minskning men det är inga markanta förändringar vare sig uppåt eller neråt. Årsta anpassad grundskola har under läsåret 2024/25 fått stöd i frånvaroarbetet av HR-strateg, men ser att arbetet behöver förstärkas, då effekten på helår uteblivit. Skolformen kommer delta i avdelningens processutbildning för skolor med hög korttidssjukfrånvaro under läsåret. Syftet med utbildningen är att stärka rektorernas arbete på grupp- och individnivå rörande frågor om sjukfrånvaro för att på sikt sänka den.

Medarbetares arbetsmiljö

Då det kommer signaler från vissa enheter att bemanningen är låg, och att detta har en starkt negativ påverkan på arbetsbelastning och arbetsmiljö, har en jämförelse gjorts gällande personaltäthet. Dock visar inte denna jämförelse någon tydlig korrelation mellan personaltäthet och upplevelse av stress. Den skola som har det högsta resultatet på delindex arbetssituation i medarbetarundersökningen, är även den skola som har det högsta elevantalet per medarbetare. Det bör dock nämnas att detta är en högstadieskola som saknar fritidsverksamhet, vilket gör att flertalet medarbetare inom elevassistentgruppen arbetar deltid. Det skulle med stor sannolikhet kunna vara så att de kortare arbetsdagarna gör att stressnivån upplevs mer hanterbar.

Ovanstående överensstämmer även med rektorernas upplevelser av att många medarbetare tycker att heltidsarbete inom verksamheten blir för tungt, snarare än att problemet i huvudsak beror på bemanning. Detta blir dock i sig ett problem, då det finns en strävan efter heltid som norm (med möjlighet till deltid), och att det inte ska vara så att man avstår från heltidsarbete för att arbetet blir för tungt.

Centrala tjänster hemkommun

Inom utbildningsförvaltningens centrala organisation Barn-och elevhälsa finns några tjänster finansierade av hemkommun med uppdraget att verka för skolformen anpassad grundskola. En specialpedagogtjänst har uppdraget att informera vårdnadshavare om ansökan till och skolval inom anpassad grundskola. Informationen ska även visa på konsekvenser av att få sin undervisning inom skolformen. I specialpedagogtjänsten ingår även att ge handledning till lärare som har individintegrerad elev i sin klass, dvs en elev som får sin undervisning i grundskolan men som läser utifrån anpassad grundskolas läroplan.

Inom avdelningen finns en myndighetsgrupp som handlägger mottagande till anpassad grundskola. Gruppen anpassad grundskola leds av en ansvarig handläggare. Där finns en specialpedagogtjänst med uppdraget att kvalitetsgranska de pedagogiska bedömningarna samt en psykologtjänst med uppdraget att säkerställa att psykologutredningen håller för kvalitetskraven och bistå i besluten om rätt att tas emot. Psykologen konsulteras även för elever som redan tillhör anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola, men där skolans personal befarar att eleven inte skulle tillhöra målgruppen. En rutin kring målgruppsprövning har arbetats fram. Syftet med rutinen är att den ska vara ett stöd för skolan när det framkommer att personal misstänker att mottagen elev inte tillhör målgruppen. Rektor lämnar in en ansökan om målgruppsprövning till hemkommunen, Barn- och elevhälsan och bifogar den pedagogiska kartläggningen och bedömningen. En prövning görs av elevens rätt att läsa enligt anpassad skolas läroplan.

Andra centrala tjänster på huvudmannanivå är syn- och hörselpedagoger samt specialpedagoger som kan ge konsultation, handledning och fortbildning till personalen inom anpassad grundskola.

Resultat

Nedan följer elevernas resultat uppdelade på undervisningsvägarna ämnen och ämnesområden. Resultaten analyseras ämnes- respektive ämnesområdesvis. Skillnaderna mellan flickor och pojkar analyseras i slutet på resultatdelen under Jämställdhet/Flickor och pojkar. Sammanställningarna av resultaten uppdelade på flickor och pojkar redovisas i bilagor, längst bak i dokumentet.

Förklaringar till tabeller med elevresultat

MGK – Mycket väl godkända kunskaper (ämnen) Fördjupande kunskaper (ämnesområden)

GK – Godkända kunskaper (ämnen) Grundläggande kunskaper (ämnesområden)

RI – Insats krävs²

IB – Inget bedömningsunderlag³

Ämnen – Anpassade grundskolans läroplan med utbildningsvägen ämnen innehåller samma ämnen som grundskolans styrdokument bortsett från moderna språk. NO- och So-ämnen är sammanslagna i ämnet naturorientering respektive samhällsorientering.

Ämnesområden – Anpassade grundskolans läroplan med utbildningsvägen ämnesområden omfattar ämnesområdena kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter, verklighetsuppfattning och estetisk verksamhet. Elevernas kunskapsresultat i ämnesområden bedöms enligt skalan grundläggande kunskaper och fördjupade kunskaper. Detta är något som kommunens dokumentationssystem inte klarar av att särredovisa. Elever inom anpassad grundskola som läser enligt utbildningsvägen ämnesområden redovisas därför som GK respektive MGK. Eftersom elever som läser ämnesområden alltid blir godkända med hänsyn till sina individuella förutsättningar finns för denna utbildningsväg inte beteckningen Insats krävs IK.

Elevresultat anpassad grundskola ämnen

Nedan följer en sammanställning av resultat de tre senaste åren. Anpassad grundskola har valt att redovisa och kommentera ett urval av ämnen. De ämnena som har valts för denna redovisning är svenska, matematik och idrott och hälsa.

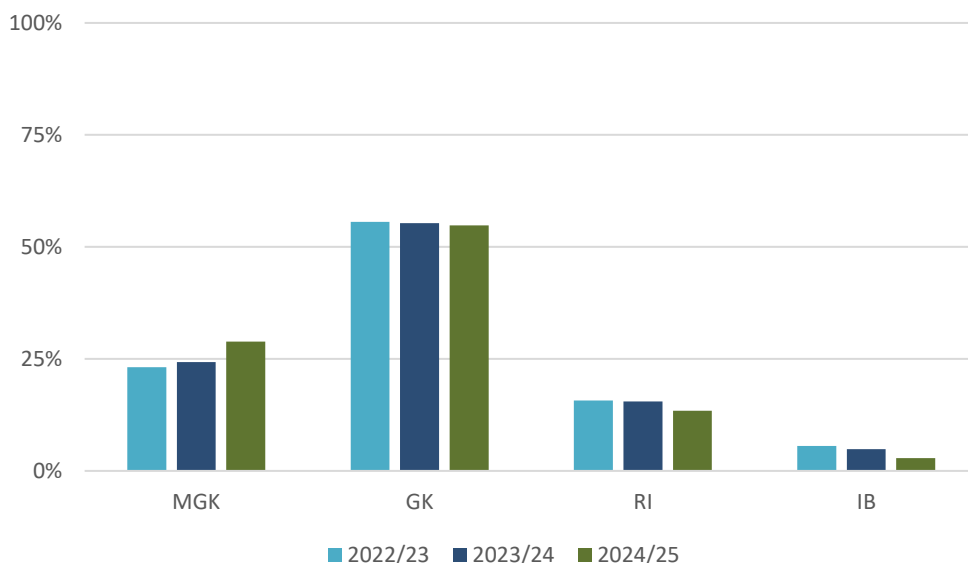
Varje ämne har ett eget diagram. Efter varje tabell följer en kommentar av resultatet. Resultaten flickor/pojkar redovisas i form av bilagor längst bak i denna rapport.

² RI - Insats krävs betyder att eleven ännu inte har uppnått för årskursen godkända resultat. Eleven kan ha pågående insatser, men läraren har gjort bedömningen att eleven behöver ytterligare insatser för att få godkända resultat.

³ IB – Inget bedömningsunderlag innebär att elevens kunskaper är ännu inte bedömda. Det kan bero exempelvis på att eleverna har varit på skolenheten en mycket kort tid.

Svenska

Diagram 10: Bedömning svenska anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå svenska, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsår 2022/23–2024/25. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI= Riskerar insats (bedöms ej nå mål) IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys svenska

Trenden med ökad andel elever med mer än godkända kunskaper fortsätter även läsåret 2024/25, samtidigt som det fortsätter minska andel elever med risk för insats och utan bedömningsunderlag. Det tyder på att arbetet med att öka lärares bedömningskompetens och att undervisningen utformas efter elevernas kunskapsnivå i högre utsträckning än tidigare, ger resultat.

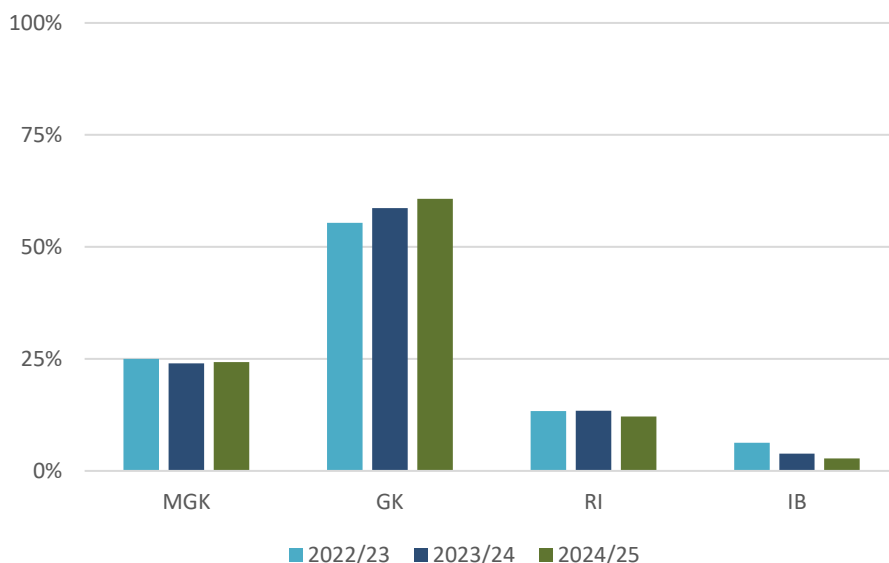
Skolformens arbete med kommunikation är en framgångsfaktor, då det ökat medvetenhet om tillgängliga hjälpmedel och metoder, samt uppmärksamhet inför elevernas behov, hos lärargruppen. De har så att säga en större verktygslåda för att möta elevers olika behov. Utvecklingsarbetet behöver fortsätta även kommande år, då kommunikation är en förutsättning för kunskapsinhämtning i alla ämnen. Det ökar även elevernas förmåga att uttrycka sina behov och åsikter på ett varierat sätt.

Det är en högre andel flickor som når mer än godtagbara kunskaper i ämnet svenska. Det kan bero på hur undervisningen bedrivs, vad innehållet är och att det sammantaget tilltalar flickor mer än pojkar. Skolorna behöver lyfta diskussionen i alla lärarlag.

Skolformen ser behov av ett utökat nationellt bedömningsstöd för anpassad grundskola. Det skulle fungera som stöd för bedömningen av elevers kunskapsnivå, på mellan- och högstadiet. Lärarnas bedömningskompetens har ökat under senare år, delvis tack vare skolformens gemensamma bedömningskonferenser. Arbetet drivs av förstelärare och sker gemensamt för alla skolenheter.

Matematik

Diagram 11: Bedömning matematik anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå matematik, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsårs 2022/23–2024/25. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI=riskerar insats (bedöms ej nå mål), IB=Inget bedömningsunderlag)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys matematik

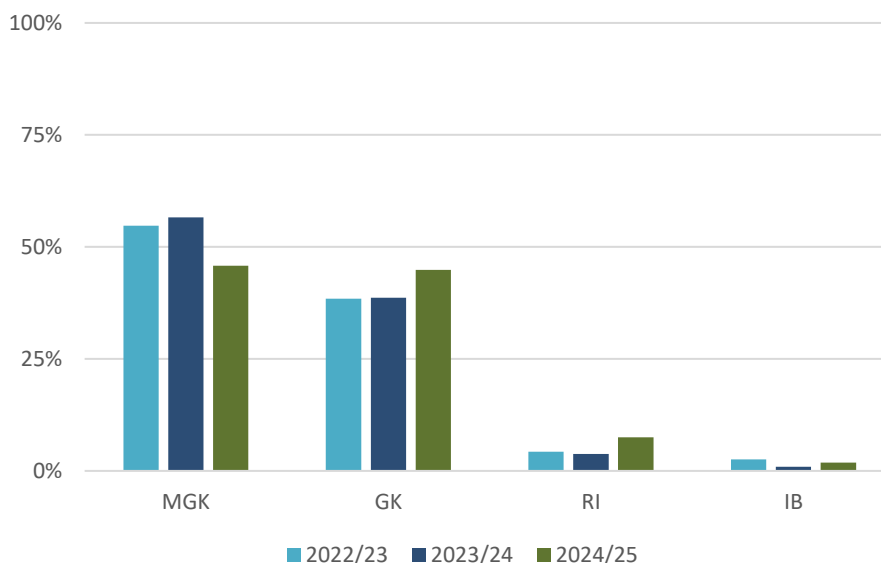
Andel elever med mer än godkända kunskaper ligger stabilt under de senaste åren. Dock ökar andelen elever med godkända kunskaper i takt med att elever som riskerar insatser och som är utan bedömningsunderlag minskar. Det är mellan dessa nivåer som förflyttningen skett. Liksom i ämnet svenska kan förbättringen av elevernas resultat i stor utsträckning tillskrivas den ökade bedömningskompetens som lärarnas arbete de senaste åren resulterat i. Även inom ämnet matematik har arbetet med kommunikation fungerat som en viktig framgångsfaktor. Det är viktigt att eleverna ges möjlighet att uttrycka sina kunskaper på varierande sätt. Det är också viktigt att undervisningen varierar så eleverna kan ta till sig innehållet.

Skolorna ser genomgående på samtliga anpassade grundskolor, att pojkar når högre resultat än flickor i ämnet matematik. Detta är tvärt emot hur det ser ut i ämnet svenska. Passar undervisningen i matematiken bättre för pojkar än flickor? Det är en fråga som skolformen behöver analysera vidare.

Lärarnas bedömningskompetens i matematik kan behöva utvecklas ytterligare genom utbildningssatsning såsom matematiklyftet.

Idrott och hälsa

Diagram 13: Bedömning idrott och hälsa anpassad grundskola: Bedömd kunskapsnivå idrott och hälsa, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsårs 2022/23–2024/25. (MGK=mer än godkända kunskaper, GK= godkända kunskaper, RI= Riskerar insats (bedöms ej nå mål) IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys idrott och hälsa

Andel elever mer än godkända kunskaper har minskat i jämförelse med förra året. Både andelen elever med godkända kunskaper och elever som riskerar insats har ökat i samma omfattning som andelen med mer än godkända kunskaper har minskat.

En möjlig förklaring till att andelen elever med mer än godkända kunskaper i idrott och hälsa har minskat, kan vara att skolformen under de senaste åren tagit emot ett stort antal underåriga elever från förskolan. Utgångsläget för dessa elever ligger på en lägre nivå och det tar längre tid för eleverna att utvecklas i paritet till kunskapskraven som är för mer än godkänd nivå. Uppfattningen är att idrottslärare generellt har god bedömningskompetens och att de samarbetar aktivt mellan de olika anpassade grundskolorna, vilket bidrar till en likvärdig bedömning.

Det framgår också att fler pojkar än flickor når mer än godkända kunskaper i ämnet idrott. Det är genomgående för samtliga skolor. Orsaken till detta är svår att fastställa, men det kan vara relevant att undersöka undervisningens innehåll och om det i högre grad tilltalar pojkar.

För att säkerställa att alla elever kan delta i undervisningen görs omfattande anpassningar och individuella lösningar utifrån varje elevs behov.

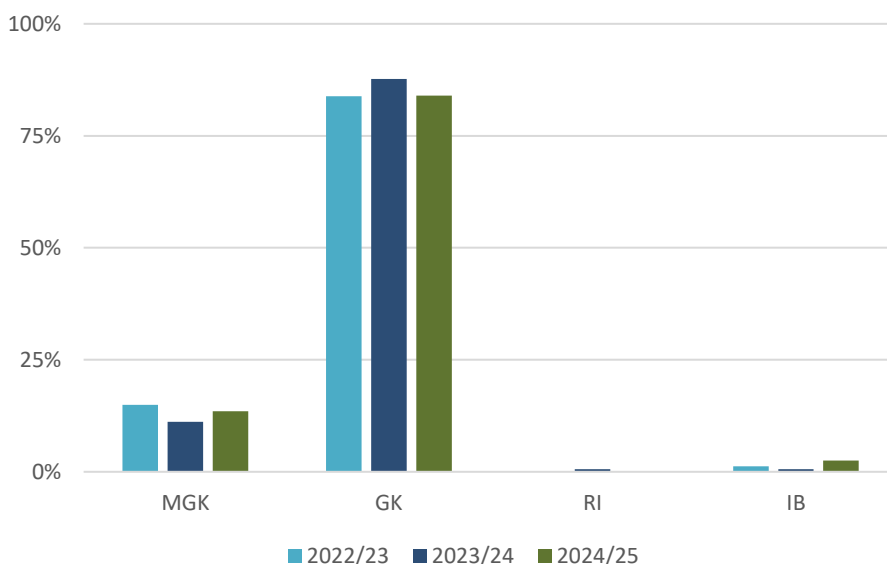
Elevresultat anpassad grundskola ämnesområden

Nedan följer en sammanställning av resultaten i ämnesområden för de tre senaste åren. Varje ämnesområde har en egen tabell. Skolformen har valt att redovisa kommunikation, verklighetsuppfattning och motorik. Syftet till att välja nämnda ämnesområden är för att svenska, engelska, matematik och idrott och hälsa följs upp för ämnen. Efter varje tabell följer en analys av resultatet. Resultaten för flickor/pojkar redovisas i tabellform i bilagorna längst bak i rapporten.

Elever som läser enligt utbildningsvägen **ämnesområden** blir alltid godkända och kunskapskraven anges i graderingen grundläggande respektive fördjupade kunskaper. För ämnesområden sätts inga betyg, men skriftliga omdömen görs med hänsyn till elevens individuella förutsättningar. Kunskapskraven för ämnesområden anges enbart för årskurs 9, men läraren ska varje termin i den individuella utvecklingsplanen göra en kontinuerlig bedömning och beskriva elevens utveckling. Eftersom elever som läser ämnesområden inte kan bli underkända är parametern RI inte relevant inom denna utbildningsväg. Anledningen till att den finns kvar i tabellen är att dokumentationssystemet (Unikum) inte har kunnat tillgodose skolformens behov av anpassning av bedömningsunderlagen. På samma sätt har beteckningarna för godkänt respektive mer än godkänt inte kunnat ändras till det riktiga Grundläggande kunskaper och Fördjupade kunskaper; detta förklaras i förklaringstexten till respektive tabell.

Kommunikation

Diagram 14: Bedömning kommunikation, anpassad grundskola ämnesområden: Bedömd kunskapsnivå kommunikation, elever kommunal grundskola, Uppsala läsår 2022/23–2024/25. MGK=fördjupade kunskaper, GK= grundläggande kunskaper, RI= Finns ej för denna utbildningsväg IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys kommunikation

Övervägande del av eleverna har godtagbara kunskaper. Utifrån hur bedömningskriterierna är utformade handlar det om att eleverna deltar utifrån sina förutsättningar. Något fler elever har fördjupade kunskaper än föregående läsår. Här

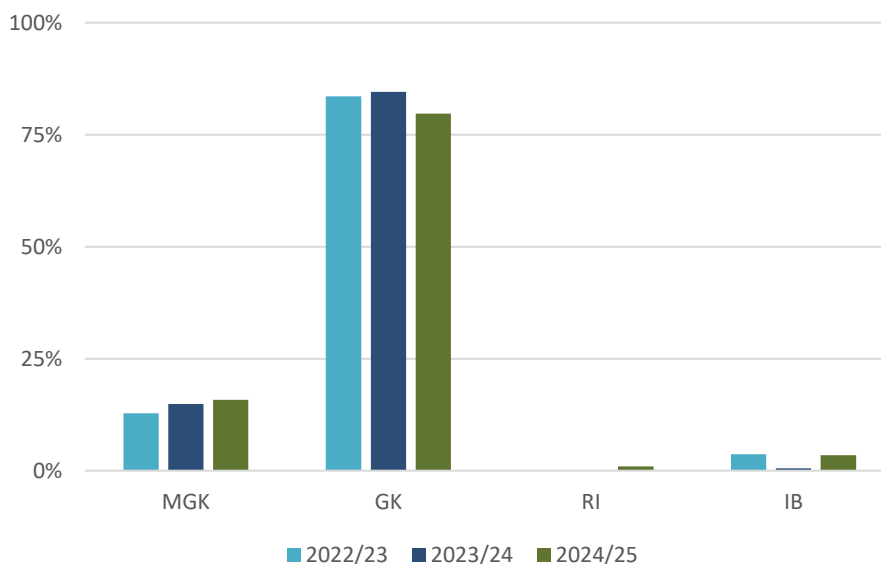
pågår ett utvecklingsarbete, sedan några år, för att höja lärares bedömningskompetens, vilket troligen påverkar resultatet då lärare bättre och mer kritiskt kan bedöma elevernas förmågor.

Det skiljer inte nämnvärt mellan pojkars och flickors kunskaper inom ämnet kommunikation, trots att antalet pojkar är mycket högre än flickor. Ett undantag är Gottsunda anpassad grundskola där andelen pojkar med fördjupade kunskaper är något högre än på de andra skolorna. En hypotes är att lärarnas bedömningskompetens är högre på högstadiet än på låg- och mellanstadieskolorna, vilket också kan påverka undervisningskvaliteten.

Arbetet med att öka bedömningskompetensen på samtliga anpassade grundskolor fortsätter.

Motorik

Diagram 15: Bedömning motorik, anpassad grundskola ämnesområden: Bedömd kunskapsnivå motorik, elever kommunal grundsärskola, Uppsala läsårs 2022/23–2024/25. MGK=fördjupade kunskaper, GK= grundläggande kunskaper, RI= Finns ej för denna utbildningsväg IB= Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys motorik

I ämnesområde motorik ser vi att övervägande del av eleverna har godtagbara kunskaper. Utifrån hur bedömningskriterierna är utformade kan eleverna inte få lägre bedömning än godtagbara kunskaper. Det handlar om att eleverna deltar utifrån sina förutsättningar. Dock ser vi att trenden med att fler elever når fördjupade kunskaper, fortsätter även i år.

Det pågår ett utvecklingsarbete, sedan några år, för att höja lärares bedömningskompetens, vilket troligen påverkar resultatet då lärare bättre och mer kritiskt kan bedöma elevernas förmågor.

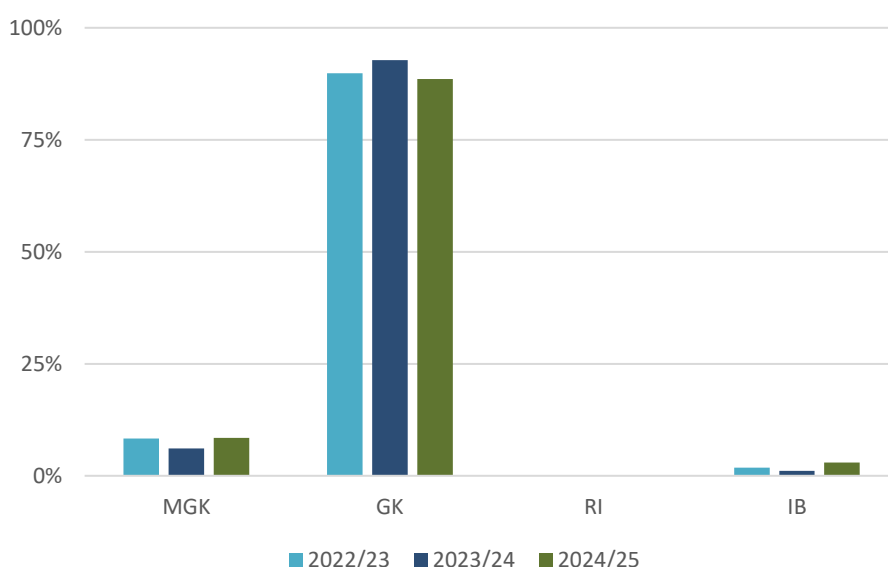
Det skiljer inte nämnvärt mellan pojkars och flickors kunskaper inom ämnet motorik, trots att antalet pojkar är mycket högre än flickor. Ett undantag är Gottsunda anpassad grundskola där andelen pojkar med fördjupade kunskaper är något högre än på de andra skolorna. En hypotes är att lärarnas bedömningskompetens är högre på

högstadiet än på låg- och mellanstadieskolorna, vilket också kan påverka undervisningskvaliteten.

För att öka andelen elever som når högre än godtagbara kunskaper behöver fokus ligga på att skapa mer utmanande och engagerande undervisningsmetoder, förbättra tillgången till resurser och stöd, samt öka elevernas positiva inställning till motorisk utveckling.

Verklighetsuppfattning

Diagram 16: Bedömning verklighetsuppfattning, anpassad grundskola ämnesområden: Bedömd kunskapsnivå verklighetsuppfattning, elever kommunal grundskola, Uppsala läsårs 2022/23–2024/25. MGK=fördjupade kunskaper, GK= grundläggande kunskaper, RI= Finns ej för denna utbildningsväg IB = Inget bedömningsunderlag.)

Källa: Uppsala kommun, Unikum

Analys verklighetsuppfattning

I ämnesområde verklighetsuppfattning har majoriteten av eleverna godtagbara kunskaper. Något fler elever har fördjupade kunskaper än föregående läsårs. Dock behöver fokus på ämnesområdet öka, för att utveckla undervisningen så att fler elever når fördjupade kunskaper.

Ingen nämnvärd skillnad mellan flickor och pojkars resultat kan iakttagas.

Elever som når fördjupade kunskaper har ofta starkare kognitiva förmågor eller tidigare erfarenheter än flertalet elever. Det gör det lättare för dem att förstå och tillämpa kunskaper inom ämnesområde verklighetsuppfattning. Elever kan också ha en hög inre motivation eller ett särskilt intresse för ämnesområdet, vilket driver dem att engagera sig mer i lärandet. Elevers hemmiljö spelar en stor roll, då stöd och engagemang från föräldrar eller vårdnadshavare bidrar till elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattande resultatanalys

Eleverna har övervägande godtagbara kunskaper och väldigt liten andel har mer än godtagbara kunskaper när det gäller både ämnen och ämnesområden. En bidragande faktor tros vara en stor omsättning och utökning av lärare.

Det finns en tendens att pojkar presterar bättre i praktiska eller logiska ämnen än flickor, vilket kan bero på undervisningsmetoder, motivation eller bedömningskultur.

Flickor är stabila i att nå målen, men det finns en risk att de inte utmanas tillräckligt för att nå högre nivåer i annat än ämnet svenska.

Det behövs en analys av varför flickor oftare saknar bedömningsunderlag, för att fastställa om det är organisatoriskt, pedagogiskt eller relaterat till deltagande.

Skolformen ser behov av ett utökat nationellt bedömningsstöd ämnen, för anpassad grundskola. Det skulle fungera som stöd för bedömningen av elevers kunskapsnivå, även på mellan- och högstadiet. Idag genomförs det obligatoriska bedömningsstödet i årskurs ett och tre inom ämnena svenska och matematik.

För ämnesområden ligger en klart övervägande del av bedömningarna på grundläggande nivå. Det finns därmed anledning att utmana eleverna mer, utveckla undervisningen samt hitta vägar för att dokumentera fördjupad kunskap. På Årsta anpassad grundskola har upptäckts att äldre direktiv för bedömning av elevernas kunskap, fortsatt lever kvar hos lärarkollegiet. Inställning och direktiv har varit att samtliga elever inom ämnesområden ska bedömas ha godtagbara kunskaper. Detta har påverkat resultaten i hög grad på skolan. Nuvarande skolläring arbetar för att klargöra krav på bedömning för lärare.

En utmaning inom ämnesområden är bristen på bra kartläggningsmaterial och bedömningsstöd. Skolorna har olika sätt för kartläggning som komplement till Skolverkets material. Det har tagits fram ett gemensamt matrismaterial för skolformen, av skolformen själv, för samtliga ämnesområden.

Frånvaro

Tabell 5: Frånvaro per läsår: Kommunal anpassad grundskola, Uppsala, totalt och per skola, läsår 2022/23–2024/25.

Total frånvaro	2022/23	2023/24	2024/25
Uppsala kommun, anpassad grundskola	14,0%	13,1%	12,8%
Berga anpassad grundskola	13,3%	11,6%	12,4%
Gottsunda anpassad grundskola			12,4%
Johannesbäck anpassad grundskola	9,7%	11,0%	9,6%
Årsta anpassad grundskola	16,1%	16,5%	14,8%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	14,8%	11,9%	14,0%

Analys

Rapporteringsfrekvensen är för läsåret 88,7 procent totalt sett för anpassad grundskola, vilket är en fortsatt ökning på helheten sedan tidigare år. Tre skolor ligger mellan 95 och 100 procent i rapportering och två skolor runt 75 procent. Fortsatt fokus och uppföljning kommer gälla för detta område, för de två skolor med lägre rapporteringsfrekvens.

Skolorna har genomgående täta kontakter med vårdnadshavare och dialog om elevernas närvaro/frånvaro.

Konsekvenserna av frånvaro är en risk för bristande måluppfyllelse. För att förbättra arbetet med att öka närvaron och på så sätt öka möjlighet till måluppfyllelse har anpassade grundskolor en gemensam rutin för arbetet med frånvaro. Rutinen förtydligar stegen med åtgärder och ansvar. Under året har olika insatser gjort för att stödja skolorna i arbetet med närvaro/frånvaro. Elevhälsoutvecklare har samarbetat med skolorna gällande vikten av en förankring av rutiner, ansvarsfördelning och systematik.

En viktig utveckling är att närvarokoordinatorns roll har förändrats. Från att tidigare främst hantera frånvaro i efterhand, arbetar koordinatören nu mer förebyggande och proaktivt. Genom besök på skolorna görs nulägesanalyser och elever fångas upp i ett tidigt skede – gärna innan frånvaron blivit ett större problem. Syftet är att skapa tidig dialog kring elevens behov och samordna insatser tillsammans med skolans personal. Arbetet är under uppbyggnad, men visar redan positiv effekt på närvaro och trygghet. Närvarokoordinatören har blivit en mer naturlig del av skolans samverkan, vilket stärker möjligheten att agera snabbt och samlat kring elever med risk för långvarig frånvaro.

Under kommande läsår, fokuserar närvaroarbetet särskilt på elever med frånvaro mellan 20 och 40 procent, då vi kan se att det är i det spannet som den högsta frånvaron ligger. Här kommer det främjande och förebyggande arbetet att vara en viktig del av arbetet.

Frånvaromönster och orsaker

Elever i den anpassade grundskolan har generellt något högre total frånvaro än elever i grundskolan. Samtidigt är den oanmälda frånvaron mycket låg, vilket tyder på god kontakt med hemmen. För elever i årskurs 1–6 är frånvaron ofta kopplad till medicinska tillstånd och diagnoser, vilket även gäller högstadiееlever på Brantingskolan, där samtliga läser inriktning ämnesområden.

På Årsta anpassad grundskola, där frånvaron är något högre än på övriga skolor, läser samtliga elever årskurs 1–9 inriktning ämnesområde (med undantag för en elev). Här är kopplingen till medicinska hälsotillstånd särskilt tydlig. 23 elever är elever med flerfunktionsnedsättningar. På Östra Stenhagen går sex elever med flerfunktionsnedsättning. Dessa elever påverkar närvarostatistiken i hög grad för skolorna.

Flera elever har tidigare gått i grundskolan och blivit sent mottagna till anpassad grundskola, ofta först i högstadiet. Många har med sig negativa erfarenheter från sin tidigare skolgång, vilket kan ha befast ett beteende av att inte vara i skolan. Det är därför avgörande att stödet till vårdnadshavare och informationen om anpassad grundskola når fram i tidigare ålder, så att processen för utredning och mottagande inte blir utdragen. Gemensamt för dessa elever är att de ofta har svårt att förstå varför de behöver gå i anpassad grundskola, särskilt med en diagnos som intellektuell funktionsnedsättning. Acceptansen för det egna behovet kan vara låg, vilket påverkar motivation och närvaro.

Stöd till vårdnadshavare och myndighetssamverkan

Många vårdnadshavare saknar initialt information om vilket stöd som finns från olika myndigheter, såsom omsorgsförvaltningen, habiliteringen, vårdcentralen, ungdomsmottagningen, BUP, socialtjänsten och SUF. För familjer med utländsk bakgrund är det ofta särskilt svårt att navigera mellan dessa instanser, vilket gör samordning och stödinsatser extra viktiga.

Tillgänglig undervisning som nyckel

För högstadieelever kan frånvaron även bero på att undervisningen upplevs som svårbegriplig och otillgänglig. Skolorna arbetar aktivt med att göra undervisningen mer tillgänglig och hanterbar, så att alla elever ges möjlighet att delta och lyckas.

Elevenkät anpassad grundskola 2025

Elevenkäten är sedan läsåret 2020/21 anpassad till skolformen anpassad grundskola. Den främsta anpassningen handlar om att det finns tre sätt att genomföra enkäten på:

1. Eleven fyller i elevenkäten på egen hand
2. Eleven fyller i elevenkäten med stöd av en vuxen
3. En vuxen fyller i elevenkäten utifrån observationer av eleven

I utläsningen av resultaten kan skolenheterna utläsa såväl resultaten som det sätt som enkäterna har blir ifyllda på. Till enkäten följer även en instruktion vilket gör att elevenkäterna används på samma sätt på samtliga fem skolenheterna. Tack vare dessa anpassningar av elevenkäten har enkätsvaren blivit mer tillförlitliga, det vill säga validiteten har ökat. Detta är något som personalen på skolorna har givit ett tydligt uttryck för. Resultaten på elevenkäten kan utläsas av tabellen nedan. Tabellen visar resultatet för hela skolformen samlat. Deltagandet i enkäten var 84 procent.

Tabell 6: Elevenkät 2025. Anpassad grundskola, Uppsala kommun

Enhet	Antal svar	Svars-frekvens	Jag får veta hur det går för mig i skolan	Jag kan arbeta lugn och ro i skolan	Jag känner mig trygg i skolan	Jag vet vad som krävs för att nå mina mål i de olika ämnen a om jag behöver det	Lärarna hjälper mig i skolan	Lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter	Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen i alla ämnen	På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta	Skolar bettet gör att jag vill lära mig mer
Kommunala anpassade grundskolor totalt	244	84%	74%	45%	82%	35%	93%	76%	87%	53%	61%
<i>Flickor</i>	74		77%	47%	77%	38%	95%	81%	85%	54%	65%
<i>Pojkar</i>	170		72%	45%	84%	34%	92%	74%	88%	52%	60%
Berga anpassad grundskola	53	100%	87%	45%	64%	43%	87%	72%	87%	51%	66%
Gottsunda anpassad grundskola	48	63%	73%	52%	77%	58%	88%	79%	83%	67%	71%
Johannesbäck anpassad grundskola	28	56%	82%	61%	96%	39%	96%	82%	96%	64%	82%
Årsta anpassad grundskola	64	98%	75%	39%	94%	17%	100%	86%	98%	58%	55%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	51	100%	55%	39%	82%	25%	94%	61%	73%	29%	45%

Källa: Uppsala kommun, egen enkät

Tabell 7: Elevenkät, Uppsala kommun. Jag vet vad som krävs för att nå kunskapskraven i de olika ämnena/ämnesområdena, andel positiva svar 2023–2025

Enhet	Jag vet vad som krävs för att nå kunskapskraven i de olika ämnena/ämnesområdena		
	2023	2024	2025
Kommunal anpassad grundskola totalt	48%	37%	35%
<i>Flickor</i>	56%	37%	38%
<i>Pojkar</i>	44%	37%	34%
Berga anpassad grundskola	38%	39%	43%
Gottsunda anpassad grundskola			58%
Johannesbäck anpassad grundskola	48%	43%	39%
Årsta anpassad grundskola	42%	25%	17%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	32%	21%	25%

Källa: Uppsala kommun, egen enkät

Tabell 8: Elevenkät, Uppsala kommun: Skolarbetet gör att jag vill lära mig mer, andel positiva svar, 2022–2024.

Enhet	Skolarbetet gör att jag vill lära mig mer		
	2023*	2024	2025
Kommunal anpassad grundskola totalt	60%	60%	61%
<i>Flickor</i>	69%	65%	65%
<i>Pojkar</i>	55%	58%	60%
Berga anpassad grundskola	57%	57%	66%
Gottsunda anpassad grundskola			71%
Johannesbäck anpassad grundskola	54%	61%	82%
Årsta anpassad grundskola	73%	60%	55%
Östra Stenhagen anpassad grundskola	63%	48%	45%

Källa: Uppsala kommun, egen enkät

Analys av elevenkäten

För att förstå enkätens resultat för alla anpassade grundskolor behöver man ha insikt i anpassad grundskolas målgrupps förutsättningar. Flertalet av eleverna har stora svårigheter i att förstå frågorna i enkäten och att klara av att göra kopplingen mellan enkätfrågan och sin egen upplevelse av skoldagen. Det gör att det är svårt att dra några faktiska slutsatser från enkäten. Det är också svårt att jämföra resultaten mellan klasser då klasserna i allmänhet är väldigt små och resultaten behöver slås ihop för flera klasser, för att resultatet ska vara tillförlitligt.

Som helhet har skolformen en hög trygghet även om resultatet sjunkit något jämfört med föregående läsår. Det är en skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller trygghet i skolan, där pojkarna upplever en större trygghet i skolan än flickor. Det är svårt att se orsakerna till detta, då eleverna inte alltid kan identifiera och /eller uttrycka bakomliggande faktorer till känslor.

Skolorna arbetar aktivt för att skapa goda lärmiljöer, där samarbete mellan lärare, elevassistenter och elevhälsa är centralt.

Tydligt och relationsskapande ledarskap i kombination med tydlig lektionsstruktur bidrar till trygghet. Samtliga skolor arbetar nära eleverna under hela skoldagen.

Resultatet för studiero är lågt, framför allt i årskurserna 1–6. En tydlig orsak är att eleverna, trots att de går i små klasser, på grund av sina förutsättningar i stor utsträckning stör varandra utan att själva kunna påverka sitt agerande. Resultatet är bättre på Gottsunda anpassad grundskola, där eleverna är äldre och fler elever är mer grundskolenära i sina förutsättningar. Berga anpassad grundskola ligger lägre än de övriga skolorna. Analys av detta är att skolan växer och att både elever och lokaler ökar i antal. Skolan ser också en ökning av elever med utåtagerande beteende.

Resultatet på påståendet ”Jag vet vad som krävs för att nå målen i de olika ämnena/ämnnesområdena”, sticker ut negativt i förhållande till de andra svaren. Detta har återigen en koppling till målgruppens förutsättningar och förmågor, där många av eleverna i anpassad grundskola har svårt att ha den typen av perspektiv på sin inläring. Det kan noteras att det sammanfattade resultatet för alla skolor sjunkit de senaste åren. Flickors svarsresultat ligger högre än pojkars i frågan. Östra Stenhagen och Årsta sticker ut med ett mycket lågt resultat. Dessa två skolor har övervägande elever med inriktning ämnnesområde. Gottsunda, Berga och Johannesbäck har högre resultat.

Det är en pedagogisk strävan att kunna stötta eleverna i att få förståelse för sammanhang och en omvärldskunskap på sådant sätt att de kan förstå sin skolgång på ett djupare sätt. ”Skolarbetet gör att jag vill lära mig mer” är ett resultat som på helheten ligger stabilt, men vissa lokala upp- respektive nedgångar iakttas. Det är starkt förknippat med elevernas förmåga till att göra sådana bedömningar utifrån en koppling till skolans innehåll och lärande jämte direkta upplevelser på helheten. Flickor har ett högre resultat än pojkar även i denna fråga.

I enkätfrågorna kan utläsas att flickor svarar mer positivt i alla frågor än pojkar, utom i frågorna som gäller trygghet och ”mina lärare förväntar sig att jag nå målen i alla ämnen”.

Utifrån frågeställningen ”jag vet hur jag ska nå målen”, tydliggörs det att främst Östra Stenhagen och Årsta behöver fokusera på detta under kommande läsår. Båda skolorna kommer att arbeta med att tydliggöra elevernas mål och hitta verktyg för att eleverna lättare ska förstå dessa. Orsaken till att just dessa två skolor sticker ut i denna fråga, tros vara beroende på den sammansättning av elevgrupp som är på just dessa två skolor. Uppsatta mål för eleverna, visar sig ha varit för höga och långsiktiga, vilket väcker frågan om undervisningen bättre behöver anpassas efter elevernas behov och förmåga?

Effekter av insatser läsåret 2024/25

Kompetensförsörjning speciallärare

Under läsåret 2024/25 upprättades en kompetensförsörjningsplan för anpassad grundskola gällande rekrytering och säkerställande av speciallärarkompetens utifrån lagkraven. Anpassad grundskola förbereder sig på dessa förändringar genom att satsa mycket på fortbildning av lärare till speciallärare. Ett flertal har slutfört utbildning på deltid, samtidigt som man har arbetat på ordinarie tjänst. 2024 genomfördes en översyn, där de lärare som tagit speciallärarexamen under anställningstiden, fick sina tjänster omvandlade till speciallärartjänst.

Det är en satsning som påverkar skolornas verksamhet både organisatoriskt såväl som ekonomiskt och skolformen arbetar för att säkerställa att verksamhetens kvalitet påverkas i minsta möjliga mån. Idag är tolv av skolformens lärare i fortbildning till specialpedagog eller speciallärare.

Anpassade grundskolan har under läsåret 2024/25 arbetat fram en kompetensförsörjningsplan i syfte att ytterligare öka antalet examinerade speciallärare. Samtliga skolor har lärare som är intresserade av att studera till speciallärare.

Det är svårt att utläsa någon direkt effekt trots att skolformen arbetat flera år med att öka antalet speciallärare med inriktning IF inom anpassad grundskola. Speciallärare är attraktiva inom skolväsendet och det gör att dessa rekryteras över till exempelvis grundskola på regelbunden basis. En förhoppning är att skolformen med kompetensförsörjningsplanen och en tydlig förväntan på att medarbetare genomför speciallärarutbildningen med inriktning IF, kan öka antalet speciallärare och att det är personer som medvetet väljer skolformen.

Elevströmmar/ kapacitet

Inför läsåret 2024/25 fanns en brist på elevplatser i årskurserna 1–6 och skolformen har arbetat med att möta behovet av elevströmmen. Anpassad grundskola har utökat antal platser under året i befintliga lokaler, i väntan på att få tillgång till ytterligare lokaler. Samarbetet mellan rektorer, områdeschef och antagningsenheten har varit viktigt för att kunna tillgodose vårdnadshavares önskemål i skolvalet i så stor utsträckning som möjligt. Dock har några av skolorna blivit fullsatta och ett fåtal elever har fått sina andrahandsval istället. Med tillfällig lösning i moduluppställning har dock samtliga elever som önskat den kommunala anpassade grundskolan fått plats.

Platsbristen förväntas fortsätta då inget tyder på att antalet ansökningar kommer minska de närmaste åren och det är av stor vikt att en ny skolenhet tillskapas.

Ett arbete pågår för att säkerställa elevplatser under de kommande åren.

Utveckling elevhälsoorganisation

Anpassad grundskolas elevhälsa har sedan 2019 varit organiserat i ett centralt elevhälsoteam som samarbetar med samtliga skolor inom skolformen. Sedan starten har elevantalet vuxit med mer än hundra elever och nya behov av organisation identifierats. Elevernas och därmed skolornas behov av elevhälsostöd har också förändrats en del och i och med antalet elever med NPF ökat. Inför läsåret 2024/25 har elevhälsoteamet varit indelat i två grupper och arbetat mot tre skolor per grupp (5 skolor+ filial) för att komma närmare skolornas verksamheter.

Under läsåret har behov av ytterligare översyn identifierats, då den önskade effekten att elevhälsoteamen skulle kunna arbeta närmare skolorna, till viss del uteblev. Därför har en genomlysning av elevhälsoorganisationen genomförts med stöd av HR, vid innevarande läsårs start. Syftet är klargöra de olika skolornas behov och vilka eventuella förändringar av elevhälsoteamet som kan komma i fråga. Arbetet är pågående och ingår i skolformens ordinarie utvecklingsarbete.

Tillgängligt lärande - ledarskap

Utveckling av ledarskapet hos samtliga medarbetare, har varit en utgångspunkt som insats för att komplettera kompetensen gällande bemötande, relationsskapande, tillgänglig lärmiljö och lektionsdesign.

Samtliga anpassade grundskolor har deltagit i Skolverkets ”Stöd för ledarskap”, samt i utvecklingsinsatser som huvudmannen erbjuder.

Förstelärare från anpassade grundskolor deltar i grundskolans lärarnätverk och har bedrivit ett kollegialt arbete med alla lärare kring ledarskap i klassrummet. Arbetet med ledarskap fortsätter under ht 25 med ett större fokus på ledarskap av elevassistenter. På några av skolorna kommer det även att bedrivas auskultationer med fokus på ledarskapet som en del av det kollegiala arbetet.

Fortbildningen ”Stöd för ledarskap” har gett lärare verktyg för tydligare ledarskap. Fokus på lärares dubbla roll (ledarskap för elevassistenter såväl som elever) har förbättrat samarbetet mellan lärare och elevassistenter. Ökad tydlighet bidrar till bättre arbetsmiljö och studiero för eleverna.

Svenska som andraspråk

Rutin för kartläggning av elevers rätt till svenska som andraspråksundervisning har upprättats.

Rutin för rektors beslutfattande gällande elevers rätt till svenska som andraspråk har upprättats.

Samtidigt som rutinerna upprättats har en genomgång av huruvida undervisningen för elever med utländsk bakgrund, som eventuellt kan ha rätt till svenska som andraspråksundervisning, uppfyller kraven. Bedömning av elevers behov av svenska som andraspråk är komplicerat i många fall, inom anpassad grundskola. Elevernas språk, eller brist på, kan bero på många olika saker relaterat till deras IF och oberoende av bakgrund. Dock kan det påverka elevernas förmåga att tillgodogöra sig undervisning och den behöver därför i första hand anpassas efter elevernas behov av stöd i kommunikation.

Genomgången visar att då skolformen har stor personaltäthet och relativt små klasser (6–12 elever) finns goda möjligheter till individuella anpassningar.

Exempel på anpassningar som ingår i undervisningen är:

- Begrepp och ordförståelse
- Bildstöd och tecken
- Visuellt stöd i form av föremål
- Olika lärverktyg såsom inläsningstjänst, symwriter, diktering, uppläsnings- och stavningsfunktioner

Behov av fortsatta insatser

Frånvaro

Närvarokoordinatorn – en nyckelroll i det förebyggande närvaroarbetet

Inom den anpassade grundskolan i Uppsala kommun har närvarokoordinatorns roll förändrats från att främst hantera frånvaro i efterhand, till att försöka arbeta mer främjande och förebyggande.

Koordinatorn arbetar nu närmare skolorna genom regelbundna besök där nulägesanalyser görs tillsammans med skolornas skolläda och personal. Syftet är att tidigt identifiera elever som riskerar att utveckla problematisk frånvaro innan frånvaron blivit omfattande. Genom att vara mer verksamhetsnära får koordinatören en bättre förståelse för elevers situation och kan samordna insatser tillsammans med elevhälsan, pedagoger och vårdnadshavare.

Den fortsatta utvecklingen inom det främjande och förebyggande arbetet innebär att skapa tidig dialog gällande elevens behov och förutsättningar, stärka samverkan mellan olika professioner inom skolan, bygga relationer med elever och vårdnadshavare för att öka trygghet och tillit, följa upp insatser och bidra till en långsiktig strategi för närvaro.

Elevhälsan arbetar systematiskt tillsammans med närvarokoordinator och skolläda för att stärka personalens medvetenhet och kompetens i närvaroarbetet.

Arbetet är fortfarande under uppbyggnad och utveckling. Närvarokoordinatören blir en strategisk resurs som stärker skolans förmåga att agera snabbt, samlat och med elevens bästa i fokus.

Bedömning

Bedömning – matriser

Under vårterminen utarbetades matriser i fem ämnesområden. Detta för att synliggöra progression, tydliggöra bedömning och skapa likvärdighet bedömning utifrån en likvärdig undervisning.

Skolformen fortsätter att utveckla bedömningsarbetet genom att påbörja arbetet med matriserna och under höstterminen fokusera på matrisen för kommunikation. Under vårterminen fortsätter arbetet, då alla matriser ingår.

Det finns ett stort behov av att utveckla förmågan att bedöma om en elevs kunskaper är godtagbara kunskaper eller fördjupade kunskaper. Detta gäller framför allt inom ämnesområdet verklighetsuppfattning. Detta syns tydligt i skolornas delårsrapporter. Utvecklingsarbetet med matriser för ämnesområdet förväntas vara ett stöd för lärare i bedömningar.

Bedömnin – Lexplore

Den anpassade grundskolan i Uppsala har fått ett statsbidrag från SPSM för att undersöka om läsverktyget Lexplore kan underlätta för skolformen att bedöma och identifiera elevers läsutveckling.

Då många av skolformens elever inte har ett verbalt språk, är detta ett sätt att mäta elevers läsförmåga med hjälp av ögonrörelseteknik och AI, för att kunna anpassa undervisningen till rätt nivå för elever.

En projektledare implementerar arbetssättet på alla anpassade grundskolor. Detta kommer att pågå under hela läsåret 2025/26. Vi kommer att söka pengar för fortsatt projekt. Målsättningen är att stärka lärarnas förutsättningar att lägga undervisningen på rätt nivå och göra adekvata bedömningar.

Bedömning – Bedömningskonferenser

En gång per termin har lärarna bedömningskonferens. Då samtliga anpassade grundskolor kommer att arbeta med bedömning under nästa läsår är bedömningskonferensens innehåll och utformning, ett fortsatt fokusområde.

Läsfrämjande insatser

Läsfrämjande insatser – Lexplore

Den anpassade grundskolan i Uppsala har fått ett statsbidrag från SPSM för att undersöka om läsverktyget Lexplore kan underlätta för skolformen att bedöma och identifiera elevers läsutveckling. Projektet har fyra delmål:

1. Öka personalens kunskap om elevers läs- och skrivutveckling utifrån teorin "simple view of reading".
2. Testa och skapa stödstrukturer anpassade för elever inom anpassad grundskola vid användandet av Lexplore.
3. Utvärdera huruvida Lexplore är ett kartlägningsverktyg som fortsättningsvis kan stödja skolformen att identifiera elevers proximala utvecklingszon gällande läs- och skrivutveckling.
4. Öka kompetensen inom läs- och skrivutveckling för lärare såväl för assistenter.

En enkät har skickats ut till lärarpersonalen för att kartlägga nuvarande kunskaper, behov och undervisningsmetoder. Resultatet kommer att användas för att skraddarsy kommande fortbildning.

Läsfrämjande insatser – Skolbibliotek

Regeringens ändringar i skollagen och bibliotekslagen som trädde i kraft 1 juli 2025, innebär att syftet med skolbibliotek ska tydliggöras samt att alla elever från förskoleklass till gymnasieskolan inklusive anpassad grundskola, som huvudregel, ska ha tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolan. Skolbiblioteket ska också vara bemannat. Om det finns särskilda skäl, kan skolbiblioteket få finnas på en annan skola eller på ett folkbibliotek.

Under läsåret 2024/25 togs en plan för implementeringen av Lagen av stärkta skolbibliotek fram. Det genomfördes workshops för skolledare och skolbibliotekarier/ansvariga för skolbibliotek, för att förtydliga kraven och erbjuda stöd via matrismaterial och exempelplaner. Detta har skapat god förståelse för uppdraget och skolorna har kommit igång med arbetet.

Kommunal grundskola/ anpassad grundskola har en skolbibliotekssamordnare som ingår i Skolverkets nätverk för skolbibliotek.

Under läsåret 2025/26 planerar anpassad grundskola att:

- delta i nätverk för skolbibliotekarier/ansvariga skolbibliotek.
- genomföra uppföljande diskussioner om skolornas uppdrag på områdesmöten.
- delta i föreläsning om läsfrämjande arbete på UKUS25.
- varje anpassad grundskola upprättar en lokal biblioteksplan som är klar i december 2025.

Bilagor

Bilaga 1 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnen

MGK= Mer än godkänt, GK=Godkända kunskaper, RI = Insats krävs (bedöms ej nå mål).
IB = Inget betyg.

	<i>MGK</i>	<i>GK</i>	<i>RI</i>	<i>IB</i>
Svenska	28,8%	54,8%	13,5%	2,9%
• Flicka	34,1%	43,9%	14,6%	7,3%
• Pojke	25,4%	61,9%	12,7%	
Svenska som andraspråk			100,0%	
Matematik	24,3%	60,7%	12,1%	2,8%
• Flicka	17,1%	63,4%	12,2%	7,3%
• Pojke	28,8%	59,1%	12,1%	
Idrott och hälsa	45,8%	44,9%	7,5%	1,9%
• Flicka	39,0%	53,7%	7,3%	
• Pojke	50,0%	39,4%	7,6%	3,0%

Bilaga 2 Elevresultat flickor pojkar anpassad grundskola ämnesområden

	Fördjupade kunskaper*	Grundläggande kunskaper*	Finns ej för denna utbildningsväg*	IB
Kommunikation	13,5%	84,0%		2,5%
• Flicka	13,8%	86,2%		
• Pojke	13,4%	83,1%		3,5%
Motorik	15,8%	79,7%	1,0%	3,5%
• Flicka	12,1%	86,2%	1,7%	
• Pojke	17,4%	77,1%	0,7%	4,9%
Verklighetsuppfattning	8,5%	88,6%		3,0%
• Flicka	6,9%	93,1%		
• Pojke	9,1%	86,7%		4,2%

*Ändrade beteckningar i denna tabell. I dokumentationssystemet Unikum står det felaktiga benämningar (samma som för grundskola/anpassad grundskola ämnen).